

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 132/2022-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL. M., Bernolákova 492/5, Modra, proti postupu Okresného súdu Humenné v konaní sp. zn. 1T/52/2021 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 9Tos/24/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 132/2022 z 24. februára 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 6. februára 2022 na ďalšie konanie v časti porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu a postupom krajského súdu. Tiež navrhuje priznať finančné zadosťučinenie 6 800 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre zločin prevádzkačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona na skutkovom základe, že „*dňa 23. januára 2021 v čase okolo 20:45 hodine v obci Krásny Brod v okrese Medzilaborce viedol osobné motorové vozidlo značky Toyota Yaris... bol zastavený hliadkou polície v obci Krásny Brod pri obecnom cintoríne... kde pri kontrole posádky bolo zistené, že [REDAKOVANÉ] ako vodič motorového vozidla mal vo vozidle*

umiestnené štyri mladistvé osoby Afganskej republiky... organizoval a pomáhal pri ich prechode cez územie Slovenskej republiky“.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 1Tp/6/2021 z 26. januára 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 10Tpo/5/2021 z 9. februára 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku (ďalej aj „TP“).

4. Sťažovateľ podal 12. augusta 2021 žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd uznesením č. k. 1T/52/2021 z 8. septembra 2021 jeho žiadosť zamietol. Krajský súd uznesením č. k. 9Tos/24/2021 z 5. októbra 2021 sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol ako nedôvodnú a nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Vo veci samej prokurátor Okresnej prokuratúry Humenné 14. júla 2021 podal na sťažovateľa obžalobu. Okresný súd rozsudkom z 8. septembra 2021 uznal sťažovateľa z uvedeného skutku za vinného a uložil mu nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta vznik zbytočných prietahov pri rozhodovaní o väzbe. Uviedol, že 12. augusta 2021 podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd o jeho žiadosti rozhodol 8. septembra 2021, teda až o 27 dní. Krajský súd o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu rozhodol 5. októbra 2021, pričom napadnuté uznesenie bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené až 8. decembra 2021. Sťažovateľ uviedol, že o jeho väzobnej veci sa konalo viac ako štyri mesiace.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

6. Okresný súd uviedol, že obžaloba bola okresnému súdu doručená 14. júla 2021. Ďalej uviedol, že koniec základnej sedemmesačnej lehoty väzby sťažovateľa pripadal na 23. august 2021. Súd ponechal obvineného vo väzbe a v ten istý deň doručil sťažovateľovi a jeho právnej zástupkyňi aj písomné vyhotovenie uznesenia o väzbe, proti ktorému sa sťažovateľ aj prokurátor vzdali podania opravného prostriedku. Uznesenie okresného súdu o ponechaní obvineného vo väzbe nadobudlo právoplatnosť 21. júla 2021. Následne uviedol, že termín výsluchu o väzbe súd zosúladiť s určeným termínom hlavného pojednávania (8. septembra 2021). Na hlavnom pojednávaní okresný súd uznal sťažovateľa za vinného pre zločin prevádzactva a uložil mu nepodmienečný trest odňatia slobody na sedem rokov. Následne žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol. Úradný preklad rozhodnutia o väzbe bol sťažovateľovi doručený 22. septembra 2021. Obhajca sťažovateľa doručil odôvodnenie sťažnosti okresnému súdu po 9 dňoch. Okresný súd je toho názoru, že rozsudok písomne vyhotovil do 10 pracovných dní a vo veci sťažovateľa postupoval sústredene a od určenia hlavného pojednávania intenzívne zisťoval pobyt nelegálnych imigrantov v snahe vypočítať ich ako svedkov (11. augusta 2021 do 18. augusta 2021). V závere tiež zdôraznil, že *„po podaní obžaloby nie je možné konať vo veci samej a o žiadosti o prepustenie z väzby izolovane, najmä ak uprednostnenie jedného postupu by mohlo ohroziť rýchlosť toho druhého“*. Okresný súd žiada ústavnej sťažnosti ako nedôvodnej nevyhovieť.

7. Krajský súd uviedol, že vo veci sťažovateľa bol nariadený termín neverejného zasadnutia na 5. október 2021, na ktorom zamietol sťažnosť sťažovateľa a nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediáčného úradníka. Právna zástupkyňa podala sťažnosť na nečinnosť 7. decembra 2021 (§ 55 ods. 3 TP), uznesenie krajského súdu jej bolo doručené 8. decembra 2021 a sťažovateľovi spolu s prekladom uznesenia bolo doručené do výkonu väzby 20. decembra 2021. Krajský súd tvrdí, že je nutné vychádzať zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 6. februára 2022, teda v čase, keď už bol sťažovateľ vo výkone trestu odňatia slobody, a nie vo väzbe. Žiada tiež, aby ústavný súd zväzil výšku finančného zadost'učinenia.

8. Sťažovateľ v replike argumentuje, že okresný súd mal po doručení žiadosti na prepustenie z väzby povinnosť rozhodnúť prednostne. Tiež uviedol, že okresný súd potvrdil, že vo veci riadne doručenej žiadosti nebolo rozhodované prednostne a prispôbil si ho k termínu hlavného pojednávania. Sťažovateľ konštatuje, že od podania žiadosti 12. augusta 2021 až do 8. septembra 2021 nekonal a o žiadosti sťažovateľa rozhodol až po 27 dňoch. Tiež namieta, že úradný preklad uznesenia okresného súdu bol sťažovateľovi doručený 22. septembra 2021. Až od uvedeného dňa bol spis v kompletnej podobe predložený krajskému súdu. Následne rozhodol krajský súd o sťažnosti sťažovateľa 5. októbra 2021. Uznesenie bolo právnej zástupkyňi doručené 8. decembra 2021 a sťažovateľovi 20. decembra 2021. Sťažovateľ namieta, že obdobie rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa na prepustenie z väzby v trvaní viac ako štyroch mesiacoch je ústavne neakceptovateľné. Sťažovateľ je tiež toho názoru, že ochrany uplatnených práv sa domáha v zákonnej lehote.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú jeho námietky o dlhotrvajúcom konaní pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré má zakladať porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom okresného a krajského súdu. Ústavný súd prijal sčasti ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre účely úplného meritórneho prieskumu sťažnosti avizujúcej časovo neakceptovateľné rozhodovanie o väzbe a oboznámil sa s vyjadreniami účastníkov konania.

10. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby 12. augusta 2021 a jeho žiadosť bola právoplatne uzavretá rozhodnutím krajského súdu, ktoré bolo doručené jeho advokátke 8. decembra 2021. Z uvedeného vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby všeobecné súdy vybavovali približne štyri mesiace. Ústavný súd vníma, že v prípade sťažovateľa všeobecné súdy nepostupovali dôsledne a doba rozhodovania sa javí ako nezlučiteľná s uplatňovanými právami sťažovateľa v jeho väzobnej záležitosti. Ústavný súd poznamenáva, že okrem kvality je v prípade obmedzovania osobnej slobody dôležitá aj včasnosť ochrany (III. ÚS 414/2021).

11. Podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“): „*Ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení*

alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť...“

12. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je aj vo väzobných veciach odstránenie stavu právnej neistoty spojenej s neprávoplatným uzavretím prípadu. Garancie v týchto veciach vyplývajú z referenčných noriem. K odstráneniu tohto stavu (iný zásah súdu) dochádza teda zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Ústavný súd poskytuje ochranu týmto právam vtedy, ak boli na ústavnom súde uplatnené v čase, keď namietané porušenie uplatnených práv ešte mohlo trvať (I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

13. Ústavný súd považoval z vyjadrenia krajského súdu za preukázané, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 1T/52/2021 z 8. septembra 2021 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 10To/40/2021 z 26. januára 2022 uznaný za vinného zo spáchania zločinu prevádzachstva a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, pre výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. januára 2022. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť 6. februára 2022, teda v čase, keď nielenže už bola ním namietaná jeho väzobná záležitosť právoplatne uzavretá, ale sťažovateľ už bol dokonca vo výkone trestu odňatia slobody. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti namietajúcej prietahy pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa nevyhoviel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2022

Peter Straka
predseda senátu